

FE SENSE OBRES MORTA ÉS

Catalunya, 2025

Direcció: Albert Serra

Gènere: Experimental. Durada: 72 min.

L'HOMENATGE QUE NO VOL SER HOMENATGE

Quan el Museu Tàpies va proposar a Albert Serra la realització d'una obra d'homenatge al pintor Antoni Tàpies, l'encàrrec estava enverinat. Albert Serra sempre s'ha declarat com un cineasta dalinià i poc amic de l'obra de Tàpies. Per altra banda, Serra té molt clar que quan el cinema està condemnat a la figuració, a la captura de realitats diverses per crear imatges i formes que només poden assolir l'abstracció des de l'interior d'un marc figuratiu. Serra no ha parat de treballar en el camí que porta del que és concret al que és abstracte, però amb la consciència clara que cal partir sempre del que és concret. Tàpies com a pintor matèric, que treballa amb elements essencials per crear formes abstractes, pot semblar aliè a l'univers de Serra, el qual no podia fer una peça de videoart que explorés referències i situacions a la pintura de Tàpies, ni tampoc una obra en la qual la imatge digital es desplaçés cap al que és matèric -el glitch- a partir d'un camí concret d'homenatge basat en evidències. El títol de la peça *Fe sense obres morta és* pot suggerir-nos que el treball que proposa Serra va cap a una reflexió sobre la funció de l'artista, sobre la seva fe en la creació o sobre la seva implicació en els processos creatius com a processos vitals. Tot això tindria molt a veure amb el món d'Albert Serra, però aquesta citació, tret de l'Apòstol Jaume, es desplaça cap a un altre territori, com és la impossibilitat d'establir un diàleg cap a una pintura matèrica des d'un cinema en el qual, més que la matèria, allò que tot ho determina no és altra cosa que la creació d'atmosferes visuals. Serra construeix la seva peça a partir de set capítols que podrien ser fragments d'una possible història en la qual es barregen referències a l'antiga Roma, al desig amorós o a la possibilitat de recuperar alguna cosa d'un món originari com a camí cap a la creació. Serra ha confessat que el món romà es troba inspirat en Tàcit, però anar més enllà en el joc de referències és complicat o inútil. Com sempre, en el cinema d'Albert Serra hi ha un marc mític/simbòlic que serveix per crear moments emoció visual que volen alterar les convencions que tenim sobre determinades coses. A *Fe sense obres morta és*, Serra situa un seguit de figures silencioses, gairebé hieràtiques, en un marc anacrònic. En la primera peça, *Traïció*, veiem un home vestit de romà situat en una barraca, envoltat d'eines i aparells diversos, que es toca la closca i mostra un cert desànim davant alguna cosa. La imatge està agafada amb teleobjectiu, belluga i es difumina. Per damunt de la imatge figurativa, hi ha fragments de pintures que pinten la realitat, la difuminen. També podem llegir un seguit de subtítols que no resumeixen cap diàleg, sinó que enuncien conceptes, com les frases pintades per Tàpies en els seus quadres. Tot plegat està sobrecarregat per la música hipnòtica de Marc Verdaguer, que omple la imatge,

no ens deixa respirar. La superfície fílmica i sonora es transforma en una superfície neobarroca on les capes de llum i ombra, ens porten cap a un seguit d'imatges difuses d'estranya bellesa i de gran força immersiva. A partir de la *Traïció*, Serra ens proposa un desplaçament per l'*Amic*, la *Primera Caiguda*, l'*Amat*, la *Segona Caiguda*, l'*Oracle* i la *Llibertat*. En cadascun d'aquests capítols, el joc que ens proposa es basa una posada en escena que busca l'anacronisme i amb la imatge formada per capes figuratives que dialoguen amb pintures de tàpies sobreimpressions en el procés de postproducció. El capítol que tot ho capgira és l'*Oracle*, on la figuració dona pas a un esclat de color, de formes matèriques, com si fos el certificat d'allò que podria ser l'obra i que no ha volgut ser. L'*Oracle* porta a la idea de *Llibertat* com a desig. En la part final, retrobem el personatge de l'inici mentre s'interposa la imatge del quadre *Visca Catalunya*, amb les quatre barres transformades en barres de sang. Els conceptes ens parlen de la Catalunya actual, de les seves classes socials, dels seus profetes i dels seus poetes, per portar-ho tot cap a una mena d'apocalipsis, cap a un senyal del desori i del vuit que travessa el país. Si examinem la filmografia d'Albert Serra, veurem que el concepte de la fi del món ha tingut sempre un pes específic. Al final de *Pacifiction*, els personatges viatgen cap a una terra incògnita, com si la fi estigués propera, com si tot s'acabés. *Tardes de soledad* també té un punt de reflex d'un món en agonia, de reflex d'alguna cosa que s'acaba, dels mites que s'eclipsen. *Fe sense obres morta és* podríem considerar-la que porta cap a una reflexió pessimista sobre l'esdevenidor del país, cap a una Catalunya que ha traït les seves promeses. Tàpies hi és, a l'horitzó, és l'artista que cal homenatjar, encara que l'homenatge deixa de ser homenatge, per transformar-se en una elegia fúnebre sobre l'agonia d'un país.

Àngel Quintana

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona